

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra Syner (Danske Klassikere)

Citation: Hjortø, Knud: "Syner", i Hjortø, Knud: *Syner*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 64. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_01-shoot-idm140211094854880/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Syner

boler på noget andet. Den lille klump dør, som pustes fra hinanden, dunster hen og forsvinder? Sådan er menneskets begejstring: en klump af noget forstøvet, som bryder ud med en vis kraft, nemlig med udvidekraften, men som så udvider sig for meget. Da den endnu var klemt inde og trængte til at komme ud, ejede den en vis trykkraft, den betød noget, men så foer den ud og kom til at betyde ingenting, fordi den gik tabt i rummet som en fjært, der spredtes for vinden, udtvynedes, taber al sin kraft, blir til slet intet, ja, liksom en fjært og ikke anderledes.

Men åbenbaringen? Jeg er oplagt til at se syner, sidder her alene for det samme – nå?

Det dør? Ikke andet end en mand, der går og sparket til knolde. Det gør jeg osse. Jeg kan ikke lide knolde, fede, tunge lerknolde, vigtige knolde, der lægger sig for ens fødder, for at man skal snuble over dem, dumme, hårde knolde, som ingen nytte er til qua knolde. I skal pulveriseres, mases til ydmygt støv, at I kan blive til muld og bære noget, I, som er vigtige af jer ufrugtbare fasthed, af jer gavnløse sejhed. Aspirerede I måske til at bli brugt som mursten, sådan som I nu er?

Sparket – ja. Benene skal ikke alene bruges til at gå på, de kan osse anvendes til noget højere. Lisdan er det sundt at bli sparket, for alvor, naturligvis, så det batter noget, så man får et stykke vej, lidt rask.

Store ideer er netop af den slags: de træffer vor sjæl som et spark en møgdyng. så de ældre, sifige lag, der li længere nede og altfor godt gemt, kan komme frem og gå deres besyv med i form af nye, energiske tankedruft.

Sparket – men hvor blir det af? Har jeg nu hævet mig så højt over menneskenes skorstene, for at deres bønners og begæringers røg, som stiger op mod himlen – men ikke ret højt, ganske vist – skal li være at rive mig i næsen, har jeg nu gjort mig den ulejlighed – for der er jo en vis ulejlighed ved det, det kan jeg godt tilstå, når jeg er alene – at kravle herop, og så skal jeg være til nar for naturens roter, der ikke sier et muk til mig!

Hvad –? Jo! Du vind dør, som drager hen over jorden, du griber på din lirt menneskenes stemmer, deres beden, deres skælden og sukken, deres smasken og deres lovprisninger, deres jubel over

lykke, som de tror, at de alene har kendt, hvilken tro øjeblikkelig får dem til at juble ti gange højere, ja og deres skuffelses stønnen, når de ser sammes lykkes hastige og drøvelige ende, hvilken skuffelse de så opdager, at de deler med alverdens andre mennesker, hvad der straks får dem til at stønne et par oktaver dybere nede på skuffelens skala – ja, alt det griber du vind, hvirvler det sammen, ælter det sammen og bringer det videre som en sum eller som et middeltal af menneskelig lykke og kval, begejstring og ligegyldighed, og denne søtning af alt følt og talt, som intet menneske vilde få noget ud af – skønt, hej! hvilken opgave for en digter! finde middeltallet, sammenfatte alle sindsbevægelser i eet udtryk, udtrække kvintessensen af hver af dem og så samle disse forskellige destillater til en slags sprit, der indeholder duften af dem alle sammen! fremstille et skrig eller et brøl, der var udtryk for alle samtlige sindstøbeber, et forkommet indbegreb af begejstringens fremad-råd, modløshedens suk, vellystens gispen og melankoliens stankende brøgen –

Og det gør du, o geniale vind! du blander det hele som en udlært sykologisk kemiker, og uddrages deraf igen fårer du af sted med og bringer det lige til –

Av! der er en loppe i min ene hose; den bider mig i leggen. Det kalder jeg lavt. Det er, hvad jeg forstår ved udsøgt lumpenhed.

Kunde du ikke vente med at stille din foragtelige sult til en anden gang? Føler du ikke noget ved at være loppe på en digter? Ved du, hvad du har fordrivet dig til? At afbryde mig midt i min begejstring, og det er et uopretteligt tab, ti selv om jeg fik fat i dig og fik knækket dig efter rigelig fortjeneste, er det så sikkert, at jeg kunde gå videre derfra, hvor jeg slap, at jeg i ny flugt kunde indhente den flygtende beåndelse? Ved du noget om det?

Jeg foragter dig, som kunde du være en lus. Du er en lus, rent ud sagt, af tænkenåde nærlig. Hvad bider du dig ind? Skal du gribe forstyrrende ind i litteraturhistorien? Kunde du måske ikke tale at høre din usle mave rumle af sult et øjeblik, uden at du straks, som om det gjaldt livet, skulde forgribe dig på mine inspirerede legge? Gid fanden hode dig, vil jeg nok sige! Kend dine folk, og se dig for! Man skulde ikke tro, at dit forbandede mækt